

Na *De Reisgids* op de draaischijf in KNS, liet Ivonne Lex zich ontvallen dat ze Chris Thys nog niet aan de kassa van de Sarma zou laten zitten. Er zijn er die er anders over denken. Johan Thielemans, bijvoorbeeld, aan wie de acteerprestaties van Thys in *Oom Wanja*, *De Reisgids* of *Station Service* niet onopgemerkt voorbijgingen. Ook in het eigen huis – Thys is ondertussen tien jaar verbonden aan het NTG – begint men te beseffen dat men een vrouw van 33, ook al is ze dan maar 1,61 m groot en nauwelijks 50 kg zwaar, niet als ingénue kan blijven casten. Bij het begin van het nieuwe seizoen speelt ze Charlotte Corday in Weiss' *Marat/Sade*, naast Herman Gilis en Hugo Van den Bergh. Bovendien is Chris Thys een van de weinige mensen in Vlaanderen die van dichtbij gewerkt heeft met Strasbergs Method. Dat is in een jaar van Stanislavski-herdenkingen een reden te meer om een gesprek met haar te voeren. Chris Thys of het moeizame volwassen worden in het vak.

Je hebt jouw opleiding genoten aan het Conservatorium te Gent. Op welke manier ging dat er begin jaren '70 aan toe?

Ik heb niet zo'n goede herinneringen aan die opleiding. Frans Roggen, Diane De Ghoy en Achiel Van Malderen gaven toen les in Gent. Alleen bij Van Malderen voelde ik mij op mijn gemak. Er zijn collega's van mij die met Frans en Diane een zeer goede relatie gehad hebben maar bij mij klikte dat niet. Naar mijn gevoel waren zij niet zo'n goede pedagogen. Ze wisten niet hoe ze mensen moesten aanpakken.

Ik blokkeerde, ik was bang, ik werd onzeker. Zelfs als ik nog maar een fragment moest lezen, kroop ik al weg. Tegen mijn zus die toen ook op conservatorium zat (Leah Thys), zeiden ze dat ik beter iets anders zou gaan doen. Compleet dicht, bang, gesloten. Vooral het eerste jaar. Ik was geremd maar geleidelijk aan verbeterde dat en in het derde jaar kon ik bij Roggen nog weinig verkeerd doen. Behalve dat ik voor mijn eindexamen de grote Nina-Treplov-scène uit *De Meeuw* wou doen en dat mocht niet. "Een beetje het zotteke spelen, kan iedereen", antwoordde Roggen mij. "Als je iets van Tsjechov wil spelen, doe dan het *Huwelijksaanzoek*." En dat deed ik dan maar.

Alles bij elkaar genomen was het geen goede opleiding.

Wat miste je toen?

Wat ik als een gemis ervaren heb, is dat ze je niet leren hoe je zelfstandig kan werken, hoe je zelfstandig kan werken aan een personage, hoe je zelfstandig kan functioneren binnen het geheel van een productie. Het werk op het conservatorium was zuiver gericht op uitvoeren, invullen, op resultaat. Improviseren, bij voorbeeld, hebben we maar een aantal keer gedaan, bij Achiel. Bij Frans Roggen was het: "Van daar naar daar, en van

daar naar daar." Diane was zelfs nog erger. Bij de eerste lezing stond de regie al in je tekstbrochure ingeschreven. In je repliek vond je een verwijzing en daar stond dan: "Drie stappen côté jardin" of "Sigaret opsteken" of "Hoek van negentig graden maken, eenentwintig, tweeëntwintig tellen, en dan tekst zeggen". Op een bepaald moment moet je over een poef springen. Waarom? Jonge meisjes springen 's morgens over een poef omdat ze opgewekt opstaan. Dat soort dingen. Ik voelde mij daar niet gelukkig mee.

Er zijn regisseurs die ook zo werken, maar in een opleiding zou het er toch anders moeten aan toe gaan.



"Method"

Je hebt cursussen gevolgd bij een aantal mensen van Strasberg. Waarom?

Na mijn opleiding heb ik drie jaar bij Arena gezeten. Ik had een groeiend gevoel van onvrede. Ik miste iets waarop ik kon terugvallen. Een pianist heeft zijn toonladders, zijn vingeroefeningen. Ik miste bodem onder mijn voeten. Ik ging dus op zoek naar een soort vakantie cursus. Toen ik dan twee jaar in NTG zat, besloot ik in Parma een cursus te gaan volgen, georganiseerd door l'Institut Européen de l'Acteur.

Zijnde?

Dat is een heel verhaal. In januari 1978 heeft Lee Strasberg in Bochum een seminarie gegeven voor acteurs, regisseurs, studenten. Die waren zo onder de indruk dat een deel van hen in de zomer naar Los Angeles getrokken is om daar het werk met Strasberg voort te zetten. Lew Bogdan, Augusto Fernandes en een van de dramaturgen hebben toen het Institut Européen de l'Acteur opgericht. Tijdens het Theatertreffen in Berlijn hebben zij twee leraars uit Los Angeles uitgenodigd: Dominique de Fazio en Walter Lott. Die zijn in Europa blijven hangen, en trokken van seminarie naar seminarie.

Eerst in München, later in Teatro Due in Parma, waar ik ingepikt heb. Ook in Parijs heb ik meegedaan, in Madrid, in Salsomaggiore.

Lott en De Fazio gaven elk een eigen en nogal verschillende interpretatie van de Method. De Fazio was cerebraler, strikter, terwijl Lott werkte met oefeningen die uit verschillende domeinen kwamen, oefeningen uit Gestalttherapie, allerhande ontspanningsoefeningen. Het waren bijna twee extremen, maar daardoor vulden ze elkaar goed aan.

Toen in '82 twee producties wegvielen in het NTG, ben ik naar New York gegaan, bij John Strasberg, zoon van.

Acteren kun je leren. Ontevreden over haar opleiding ging Chris Thys kijken waar dat wel kan. Van Gent trok ze naar Parma, Parijs en New York. Daar werd ze geconfronteerd met Strasbergs Method. Terloops houdt ze een pleidooi voor ensemblewerking.

Wat heb je bij die mensen gevonden?

Onder andere een soort vocabulaire. Het is moeilijk om over acteren te praten. Het gaat over emoties, over moeilijk te definiëren dingen. Je kan niet spreken over luider, vlugger, kouder, warmer, zwarter, blauwer. Bij die mensen vond ik een soort vocabulaire waarmee je met elkaar kan praten. Als je met iemand werkt, is het belangrijk dat je een gemeenschappelijke taal hebt, dat je weet waar een begrip voor staat.

Ik ben nogal onder invloed gekomen van Stanilavski en Lee Strasberg omdat hun verhalen aansloten bij mijn intuïtie, en een gemis opvulden. Over de Method is veel gesproken; Stanislavski is op verschillende manieren geïnterpreteerd. "Dé Method bestaat niet", "Stanislavski is voorbijgestreefd", "Strasberg, dat is toch maar een Amerikaanse goeroe die in zijn navel zit te staren". Allemaal goed en wel, maar je moet pakken wat je zelf kunt gebruiken. Je moet geen slaafs adept worden van een systeem. Je haalt eruit wat voor jezelf bruikbaar is.

Een belangrijk deel van de acteursopleiding bij Strasberg bestaat uit sensory-work. Hoe werkt dat concreet?

Sensory-work begint met eenvoudige oefeningen, b.v. een kop koffie

Escuriaal